

Gransknings- promemoria 2016

**Stockholm Stadshus
AB**

**Granskningspromemoria
från Stadsrevisionen**

Nr 1, 2017

Dnr 3.1.2-2/2017

2017-02-21

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Innehåll

Redogörelse för granskningens planering och genomförande	1
Redogörelse för granskningsresultatet	1
Fördjupad granskning	1
<i>Skyddade personuppgifter</i>	1
<i>Ekonomistyrning i investeringsprojekt</i>	2
<i>Lokalförsörjning, förskola och skola (nr 8 2016)</i>	3
<i>Stadens investeringar (nr 9, 2016)</i>	4
<i>Övriga fördjupade granskningar</i>	5
Grundläggande granskning	5
<i>Bolagens arbete med internkontroll</i>	5
<i>Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat</i>	6

Redogörelse för granskningens planering och genomförande

Årets granskningsinsats har planerats tillsammans med samtliga lekmannarevisorer vid ett planeringsmöte den 12 april 2016. I övrigt har informationsutbyte skett mellan samtliga involverade i revisions- och granskningsarbetet. Resultatet av granskningen av intern kontroll och delårsbokslutet per 2016-08-31 rapporterades vid ett gemensamt avstämningsmöte den 10 oktober 2016, där bolagets ledning deltog. Slutrevisionsmöte med bolagsledningen ägde rum den 10 februari 2017.

Årets granskning inom koncernen har bland annat omfattat skyddade personuppgifter, fullmäktiges mål om insamling av matavfall, klagomålshantering, styrning av extern arenaoperatör samt intern kontroll i investeringsprojekt.

Ansvarig för granskningen av bolagets verksamhet från revisionskontoret har varit Stefan Rydberg.

Granskningspromemorian har faktakontrollerats av bolaget.

Redogörelse för granskningsresultatet

Fördjupad granskning

Skyddade personuppgifter

Skyddade personuppgifter är Skatteverkets samlingsrubrik för de olika skyddsåtgärder som finns inom folkbokföringen. Den vanligast förekommande skyddsåtgärden är att den enskilde får sin adress skyddad genom en sekretessmarkering i folkbokföringsregistret. Sekretess gäller om det av särskild anledning kan antas att en person, eller någon närstående, kan lida skada eller men om uppgifter om personen lämnas ut enligt offentlighets- och sekretesslagens 22 kap.

Granskningens syfte är att bedöma om bolagen har en säker hantering av skyddade personuppgifter. AB Stockholmshem, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, Stockholm Parkerings AB

samt Stockholm Vatten och Avfall AB har ingått i denna granskning.

Enligt stadens policy om skyddade personuppgifter ska nämnder och bolag upprätta anvisningar om hanteringen av skyddade personuppgifter inom den egna verksamheten om så krävs utöver riktlinjerna i stadens policy. Nämnderna och bolagen ska utforma sina anvisningar utifrån en egen riskbedömning av de skyddade personuppgifter som myndigheten behandlar och konsekvensen av om dessa uppgifter lämnas ut till en obehörig person. Vidare framgår att alla nämnder och bolag som hanterar skyddade personuppgifter i verksamheten ska registrera och förvara sådana uppgifter på ett säkert och enhetligt sätt.

I granskningen har framkommit att bolagen har olika verksamhetssystem som hanterar personuppgifter. Åtkomsten till sekretessmarkerade personuppgifter i systemen och till underlag är begränsad till ett fåtal användare och förvaras i låsta arkiv. Bolagen har egna anvisningar för skyddade personuppgifter. Bolagen genomför dock inte uppföljningar av att regler och rutiner för hantering av skyddade personuppgifter efterlevs.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Enligt revisionskontorets bedömning hanterar bolagen skyddade personuppgifter på ett säkert sätt. Bedömningen baseras på att det är ett begränsat antal handläggare som har tillgång till skyddade personuppgifter. Vidare har bolagens verksamhetssystem sådan funktionalitet att risken för att skyddade personuppgifter lämnas ut av misstag är låg.

Ekonomistyrning i investeringsprojekt

En granskning har genomförts för att bedöma om Stockholm Hamn AB, SISAB och Micasa Fastigheter AB följer stadens regler för projektstyrning av investeringsprojekt. Vidare har granskats om bolagen har rutiner som säkerställer en tillräcklig ekonomistyrning, redovisning och ekonomisk uppföljning i genomförandefasen av investeringsprojekt.

För att säkerställa en god styrning av investeringsverksamheten har kommunfullmäktige beslutat om en investeringsstrategi och en gemensam projektstyrningsmetodik för kommunkoncernen. Kommunfullmäktige fastställer årligen regler för beslut och uppföljning av investeringar i samband med beslut om budget.

Stockholms Stadshus AB har utfärdat tillämpningsanvisningar för bolagen.

I granskningen framkommer att bolagen månadsvis följer upp budget och prognos för investeringsprojekt och att avrapportering sker till styrgrupp. Fakturor kontrolleras bland annat mot ramavtal och beställning. När det gäller Micasa Fastigheter AB sker projektchefernas ekonomiska uppföljning i huvudsak i de upphandlade projektledarnas rapportmallar i excel. Bolaget har inte gett projektledarna några anvisningar/mallar för den ekonomiska uppföljningen. I granskningen avseende SISAB noterades att det ekonomiska utfallet för vissa fakturor är väsentligt högre än beställning. Det är viktigt att det görs tilläggsbeställning om utfallet beräknas överstiga initial beställning.

Bolagens styrelser samt styrelsen för Stockholms Stadshus AB tar del av ekonomisk information i tertiärrapporter och årsbokslut. Vidare har Stockholms Stadshus AB genomfört egna granskningar av vissa av de stora projekten som rapporteras till berörda styrelser.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Revisionskontorets samlade bedömning är att Stockholm Hamn AB och SISAB har en väl fungerande ekonomistyrning i granskade investeringsprojekt. Beträffande Micasa Fastigheter AB bedöms bolaget inte ha helt tillräckliga rutiner eller verksamhetssystem som säkerställer en tillräcklig ekonomistyrning, redovisning och ekonomisk uppföljning i genomförandefasen av investeringsprojekt. Bolaget rekommenderas införa ett projektsystem som ger stöd i ekonomisk planering och uppföljning för investeringsprojekt.

Rapportering till bolagens styrelser samt koncernstyrelsen sker i tillräcklig omfattning.

Lokalförsörjning, förskola och skola (nr 8 2016)

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av om stadens planeringsprocess, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, är ändamålsenlig och effektiv för att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever. I granskningen har även rekommendationerna som framfördes i projektrapporten *Styrning av lokalförsörjning nr 2 2014* följts upp. I granskningen ingick kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB

(SISAB) samt stadsdelsnämnderna Bromma och Hägersten-Liljeholmen.

Den sammanfattande bedömningen är att planeringsprocessen, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Bedömningen grundas på den bristande samverkan avseende planeringen av förskolor och grundskolor. Detta gäller i första hand kontakter mellan exploaterings- samt stadsbyggnadskontoren och verksamheterna. Därtill påverkar utbildningsnämndens eftersatta planering den närmaste tidens utbud av skolplatser.

För att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever måste samverkan mellan berörda parter struktureras i ett tidigt skede. De brister som uppkommit gällande samverkan påverkar både prognostisering och planeringen av nya platser i förskola och grundskola. De senaste åren har en positiv förbättring skett gällande samverkan men den bör vara mindre personberoende, mer strukturerad och styrd av riktlinjer.

Samverkan inom SAMS¹ bedöms inte fått tillräcklig genomslagskraft i respektive organisation. Det är viktigt att berörda nämnder och styrelser säkerställer att det arbete som sker inom SAMS sprids i respektive organisation. Detta gäller framför allt stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och utbildningsnämnden.

Uppföljningen avseende tidigare lämnade rekommendationer visar att kommunstyrelsens men även övriga parter uppdrag och roller inom SAMS har förtydligats. Rutinerna för samverkan i planeringsprocessens tidiga skeden för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor har förbättrats. Samverkan mellan utbildningsnämnden och SISAB fungerar bättre och planeringsarbetet sker i större utsträckning i samverkan. Däremot är rekommendationen att kommunstyrelsen bör följa upp utvecklingen av samverkansarbetet inte åtgärdad.

Stadens investeringar (nr 9, 2016)

Stadsrevisionen har granskat om stadens styrning av investeringsplaneringen är tillräcklig och hur investeringsvolymen påverkar stadens finansiella ställning på kort och lång sikt.

¹ Samordnad grundskoleplanering i Stockholm

Sammanfattningsvis visar granskningen att staden har kontroll över investeringsplaneringen på kort sikt för att säkra stadens finansiella ställning. På lång sikt kan den dock utvecklas avseende en beskrivning av vilka konsekvenser planerade investeringar får för stadens ekonomi på 10 års sikt.

Stockholm Stadshus AB har ingått i granskningen och här framgår att bolaget har ett väl fungerande samarbete med stadsledningskontoret i investeringsprocessen.

Övriga fördjupade granskningar

Utöver dessa granskningar har ett antal övriga fördjupade granskningar genomförts, vilka redovisas i respektive dotterbolags Granskningspromemoria. Vidare har fördjupade granskningar av två ägardirektiv per bolag genomförts.

Grundläggande granskning

Bolagens arbete med internkontroll

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget beslutat att nämnder och bolagsstyrelser ska utarbeta en internkontrollplan i samband med att verksamhetsplanen/budgeten upprättas. Internkontrollplanen ska innehålla kontroll av kontroller d.v.s. de kontrollmoment som ska genomföras enligt planen ska vara sådana att tillförlitligheten i det befintliga systemet för intern kontroll kontrolleras.

Dotterbolagens arbete med internkontroll har granskats med fokus på kvaliteten i den dokumenterade risk- och väsentlighetsanalysen och att kontrollaktiviteter enligt internkontrollplanen har genomförts.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Revisionskontoret kan konstatera att bolagen överlag har ett fungerande internkontrollarbete och att upptagna kontroller har genomförts enligt IK-planerna. Brister har noterats när det gäller den interna kontrollen avseende avtalshantering hos Stockholm Globe Arena Fastigheter AB och Stadsteatern AB. Förbättringsområden finns för några bolag när det gäller att uppdatera risk- och väsentlighetsanalyserna som i vissa fall inte har anpassats utifrån ny organisation och verksamhet.

Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat

Revisionskontoret har granskat dotterbolagens tertialrapporter med inriktning på prognoser över resultat efter finansnetto samt investeringar. Moderbolaget har formaliserat ekonomi- och verksamhetsuppföljningen avseende dotterbolagen i ILS (verksamhet), RASK (ekonomi) och anvisningar för tertialrapporteringen.

Koncernstyrelsen behandlade den 10 juni och den 17 oktober 2016 ärenden angående prognos 2016:1 inklusive resultat per 2016-04-30 respektive prognos 2016:2 inklusive resultat per 2016-08-31 för koncernen Stockholms Stadshus AB. I ärendena redovisas dotterbolagens prognoser med förklaringar till avvikelser gentemot fullmäktiges och koncernstyrelsens resultatkrav samt koncernledningens synpunkter och kommentarer. Prognos 2016:1 uppgick till 955 mnkr för koncernen och prognos 2016:2 uppgick till 1 038 mnkr avseende resultat efter finansnetto. Bokslutet för koncernen uppgick till 1 415 mnkr att jämföra med budgeterat resultat på 998 mnkr.

När det gäller investeringarna redovisas en prognos på 11 347 mnkr i tertial 1 och i tertial 2 uppgår prognosen till 10 953 mnkr. I bokslutet framgår att investeringsutfallet uppgår till 10 073 mnkr att jämföra med budgeten på 11 521 mnkr.

Även avvikelser mot verksamhetsmålen enligt ILS-rapporteringen kommenteras. I stadens tertialrapporter redovisas under året justeringar och kompletteringar av bland annat årsmål på indikatorer som bör uppmärksammas av bolagen.

Bolagsstyrelserna ska enligt fullmäktiges och koncernstyrelsens beslut uppfylla ett antal bolagsspecifika ägardirektiv. Uppföljning har skett av hur bolagen arbetar med ett urval av ägardirektiven.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Revisionskontorets bedömning är att bolagen i huvudsak har uppnått årsmålen för kommunfullmäktiges indikatorer. Bolagen bidrar till att fullmäktiges mål uppnås. Några avvikelser finns, bl.a när det gäller bostadsbolagen och målen om antal påbörjade bostäder samt antal färdigställda studentbostäder som inte uppnås helt.

Bolagens resultatprognoser bedöms i vissa fall kunna förbättras. Vid tertial 2 redovisas för dotterbolagen en samlad prognos på + 963 mnkr och enligt bokslutet blev det samlade resultatet efter finansnetto över 200 mnkr bättre än prognosen.

AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och S:t Erik Mark-utveckling AB uppnår inte fullmäktiges resultatkrav. Dessa resultatavvikelser förklaras på ett tydligt sätt och beror på nedskrivning av värdet på vissa fastigheter.

Även när det gäller investeringarna bör prognossäkerheten förbättras då stora avvikelser redovisas mellan bokslut och prognosen vid tertial 2.

Vad gäller de bolagsspecifika ägardirektiven är revisionskontorets sammanfattande bedömning att bolagen aktivt arbetar med att genomföra och uppfylla ägardirektiven.